

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่องเปรียบเทียบวัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองระหว่างนักข่าวรุ่นใหม่กับรุ่นกลางและรุ่นอาวุโส ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

แบบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ อาศัยการศึกษาตามแนวทางเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยใช้แบบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และการสัมภาษณ์เจาะลึก(depth interview) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ อาทิเช่น พฤติกรรมการทำข่าว ความสำนึกในวิชาชีพและจริยธรรม ความรับผิดชอบ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมการทำข่าวที่เกิดขึ้นโดยเปรียบเทียบบุคลิกสมัยของนักข่าวทั้งรุ่นใหม่ รุ่นกลาง และรุ่นอาวุโส

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักข่าวการเมืองรุ่นใหม่ รุ่นกลางและรุ่นอาวุโส โดยนิยามเป็น 3 กลุ่มดังนี้

- 1.กลุ่มผู้สื่อข่าวการเมืองรุ่นอาวุโสที่เคยทำข่าวการเมืองในสมัยก่อนปี พ.ศ.2518 (25 ปีที่แล้ว) ซึ่งปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่และอาจจะยังประกอบอาชีพนี้หรือไม่ก็ตาม
- 2.กลุ่มผู้สื่อข่าวการเมืองรุ่นกลางที่เคยทำข่าวการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ.2519-2535 (8-24 ปีที่แล้ว)
- 3.กลุ่มผู้สื่อข่าวสายการเมืองรุ่นใหม่ประจำหนังสือพิมพ์รายวันที่มีประสบการณ์ในการทำข่าวการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ.2536-ปัจจุบัน (ไม่เกิน 7 ปี)

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ พยายามจะศึกษาทั้งประชากร ประกอบด้วย นักข่าวการเมืองอาวุโส ที่มีอยู่ปัจจุบันเท่าที่สามารถพบได้มีจำนวน 10 คน นักข่าวการเมืองรุ่นกลางจำนวน 20 คน และนักข่าวการเมืองรุ่นใหม่ที่มีปฏิบัติหน้าที่อยู่ขณะนี้จำนวน 30 คน โดยตัวอย่างจากประชากรของทั้ง 3 กลุ่มมีดังนี้คือ

1.กลุ่มนักข่าวการเมืองอาวุโส เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักข่าวหนังสือพิมพ์อาวุโสเท่าที่ผู้วิจัยจะสามารถติดต่อได้ เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก พร้อมกับแจกแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มนักข่าวอาวุโสดังกล่าวได้แก่

นายสัมพันธ์	พึงประดิษฐ์	อดีตนักข่าวการเมืองและผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ปิฎกภูมิและหนังสือพิมพ์มาตุภูมิ
นายถาวร	สุวรรณ	อดีตนักข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์มวลชน พิมพ์ไทยสยามรัฐ บ้านเมือง
นายสมบุญ	วรพงษ์	อดีตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
นายโรม	บุญนาค	อดีตนักข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์สารเสรี
นายทองแถม	นาจำนง	บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
นายเกษม	อัชฌาสัย	บรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐ
นายกำแหง	ภริตานนท์	รองบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เดลินิวส์
นางยุวดี	ธัญญศิริ	นักข่าวการเมืองอาวุโส หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
นายวิเชียร	อินจนา	หัวหน้าข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์บ้านเมือง
นางชุติมา	บุรณรัชดา	หัวหน้าข่าวสกีหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

2.กลุ่มนักข่าวการเมืองรุ่นกลางที่เคยทำข่าวการเมืองในช่วง 8-24 ปีที่แล้ว ซึ่งปัจจุบันยังประกอบอาชีพนี้อยู่หรือไม่ก็ตาม เท่าที่ผู้วิจัยจะสามารถติดต่อได้ 20 คน

3.กลุ่มนักข่าวการเมืองรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ทำข่าวการเมืองไม่เกิน 7 ปี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) จากหนังสือพิมพ์รายวันที่เสนอข่าวการเมือง อาทิ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน เดลินิวส์ บ้านเมือง อาทิตยวิเคราะห์ แนวหน้า ข่าวสด สยามรัฐ ไทยโพสต์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน วัฏจักรโลกวันนี้ บางกอกโพสต์ เดอะเนชั่น ที่ประจำทำเนียบรัฐบาลและรัฐสภา และกระทรวงหลักๆ เท่าที่รวบรวมได้จำนวน 30 คน

ตัวแปรและวิธีการวัดตัวแปร

1.ตัวแปรอิสระ

นักข่าวการเมืองที่ปฏิบัติงานในยุคที่แตกต่างกัน

-นักข่าวรุ่นอาวุโส ยุคเก่ามากกว่า 25 ปี (ก่อน พ.ศ.2518)

-นักข่าวรุ่นกลาง ยุคกลางระหว่าง 8-24 ปี (ตั้งแต่ปี 2519-2535)

-นักข่าวรุ่นใหม่ ยุคใหม่ไม่เกิน 7 ปี (หลัง พ.ศ.2536-ปัจจุบัน)

2.ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

วัฒนธรรมเชิงแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการทำข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์รายวัน

2.1 วัฒนธรรมเชิงแนวคิด พิจารณาจาก

- ความสำนึกในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์
- จริยธรรมนักหนังสือพิมพ์
- ความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 วัฒนธรรมเชิงพฤติกรรม พิจารณาจาก

- พฤติกรรมกรรมการทำข่าว
- กระบวนการทำข่าว
- การเสาะหาข่าว/ข้อมูล
- การสัมภาษณ์
- การรายงานข่าว/การนำเสนอข่าว

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำข่าว พิจารณาจาก

-สภาพแวดล้อม (การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา เทคโนโลยี สังคมวัฒนธรรม
วงการวิชาชีพนสพ.)

- ความสำนึกในวิชาชีพนักข่าว
- นโยบายองค์กร

-พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของนักข่าว (ทางด้าน เทคโนโลยี การเมือง สังคม
วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เสรีภาพทางวิชาชีพ กฎหมาย นโยบายรัฐบาล)

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดคะแนนของคำถามแบบประเมินค่าเกี่ยวกับวัฒนธรรมการช่าว การเมืองของหนังสือพิมพ์รายวันทั้งทางด้านแนวคิดและวิธีปฏิบัติ ด้วยคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

กรณีความคิดเห็น

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

กรณีความถี่

บ่อยมาก	ให้	5	คะแนน
บ่อยปานกลาง	ให้	4	คะแนน
ไม่บ่อยนัก	ให้	3	คะแนน
นานๆครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้	1	คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำในช่วงเวลาตั้งแต่เดือนมกราคม 2544 ไปสิ้นสุดเดือน มีนาคม 2544 โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามตัวแปรที่อยู่ในขอบข่ายของ งานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่จะใช้เป็นแนวทางรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุดด้วยกัน โดยแบ่งตามวิธีวิจัยคือ

(1) การสัมภาษณ์เจาะลึก (Dept Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการรวบรวม ข้อมูล โดยคำถามประกอบการสัมภาษณ์เจาะลึก นักข่าวการเมืองใหม่ รุ่นกลาง และรุ่นอาวุโส

โดยเลือกสัมภาษณ์รุ่นอาวุโส 10 คน รุ่นกลาง 5 คน และรุ่นใหม่ 5 คน ตั้งประเด็นคำถามต่อไปนี้

-พฤติกรรมและกระบวนการทำข่าวของนักข่าวการเมืองในแต่ละยุค(25 ปีก่อน ช่วง 10-20 ปีก่อน และช่วงปัจจุบัน) ในประเด็นต่างๆ เช่น การทำข่าว การเขียนข่าว การนำเสนอข่าว ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าว ฯลฯ

-ความสำคัญในวิชาชีพนักข่าวหนังสือพิมพ์ ด้านการทุ่มเท อุทิศตนให้กับวิชาชีพ การรักษามาตรฐานวิชาชีพ และนโยบายหนังสือพิมพ์

-ความเคร่งครัดทางจริยธรรมด้านต่างๆ

-ความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นต่างๆ

-ปัจจัยที่มีผลต่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำข่าวในยุคก่อน ที่แตกต่างจากยุคปัจจุบัน ทั้งในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา เทคโนโลยี สังคมวัฒนธรรม วงการวิชาชีพนสพ.(คำถามสำหรับนักข่าวรุ่นอาวุโส และรุ่นกลาง)

(2) การสำรวจความคิดเห็นของนักข่าวทั้ง 3 รุ่น (Survey) โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะมีคำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิดในแบบสอบถามสำหรับนักข่าวการเมืองประจำหนังสือพิมพ์รายวัน แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละคนว่ามีพื้นฐานที่แตกต่างกันอย่างไร ทั้งด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา สังกัดหนังสือพิมพ์ สายงานที่รับผิดชอบ และระยะเวลาในการทำงานเป็นนักข่าวประจำหนังสือพิมพ์จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำข่าวในเชิงปฏิบัติ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ บ่อยมาก บ่อยปานกลาง ไม่บ่อยนัก นานๆครั้ง ไม่เคยเลย จำนวน 33 ข้อ และคำถามปลายเปิด 2 ข้อ รวม 35 ข้อ

ตอนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำข่าวในเชิงแนวคิดแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำคัญในวิชาชีพนักข่าว ซึ่งเป็นคำถามแบบประเมินค่า (likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับจริยธรรมนักข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ บ่อยมาก บ่อยปานกลาง ไม่บ่อยนัก นานๆครั้ง ไม่เคยเลย จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่4 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการข่าว ซึ่งเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended question) จำนวน 8 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามนี้วินิจฉัยความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนักข่าวอาวุโสและนำไปทดลอง (try-out) กับผู้สื่อข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์รายวันจำนวน 10 คน เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อ แต่ละตอนในแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ ตรงประเด็นที่ศึกษาหรือไม่ คำถามเหมาะสมและยากต่อความเข้าใจหรือไม่ เพื่อให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัด และมีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้

แบบสอบถามชุดนี้ไม่ได้ทำการทดสอบความสอดคล้องภายในเฉพาะตัวแปร (internal consistency reliability) เนื่องจากทำการวิเคราะห์คำตอบเป็นรายข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนต่างๆดังนี้ คือ นำแบบสอบถามเพื่อไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักข่าวการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา และรอรับแบบสอบถามกลับคืน

หลังจากเก็บแบบสอบถามกลับคืนแล้ว จะทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้น นำแบบสอบถามที่มีความบกพร่องน้อยที่สุดมาเข้ารหัส (coding) แล้วประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window เพื่ออธิบายความหมาย และแสดงผลของข้อมูลที่ได้มา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายการศึกษาเปรียบเทียบหาความแตกต่างของตัวแปร ด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ หรือข้อมูลทางประชากร ทำการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงข้อมูลความถี่ (Frequency Distribution) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-SD)

2. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมือง เกี่ยวกับ วัฒนธรรมการทำข่าวการเมือง ซึ่งได้วิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

2.1 ศึกษาวัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองในเชิงพฤติกรรม อาทิ พฤติกรรมการทำข่าว กระบวนการทำข่าว การเสาะหาข่าว การสัมภาษณ์ และการรายงานข่าวหรือการเสนอข่าว ผ่านหน้าหนังสือพิมพ์รายวันฉบับต่างๆ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 ศึกษาวัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองในเชิงแนวคิด อาทิ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในวิชาชีพ จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการทำข่าวการเมือง โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เพื่อวิเคราะห์ หาความแตกต่างข้อมูลทางสถิติ ใช้แบบ F(test) และทดสอบความแตกต่างโดย The Scheffe's test

4. ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองทั้งในเชิงแนวคิดและวิธีปฏิบัติ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำข่าวการเมือง โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาตีความ

การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยนี้ จะนำเสนอในเชิงเปรียบเทียบข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพกับข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม (นักข่าวรุ่นอาวุโส รุ่นกลาง และรุ่นใหม่) ในหัวข้อหลักต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สื่อข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์รายวัน
2. วัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองเชิงพฤติกรรม
3. วัฒนธรรมการทำข่าวการเมืองเชิงแนวคิด
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำข่าวการเมือง
5. การทดสอบข้อสันนิษฐาน